

سوئال

پەرىشتىلەرنىڭ ۋەزىپىسى ، ئالاھىدىلىكى ، شەكلى ۋە كۈچ-قۇۋۋىتى ھەققىدە نىمىلەرگە ئىشىنىسىز ؟

تەپسىلىي جاۋاب

مەدھىيە ئاللاھقا بولسۇن .

پەرىشتىلەر ھەققىدە ئىشىنىش - ئىيماننىڭ ئالتە تۈۋرىكىنىڭ بىرى ، ياكى ئۇنىڭسىز ئىيمان ئىيمان ئەمەس . كىمكى ئۇلارنىڭ قايسى بىرىگە ئىشەنمەيدىكەن ، ئۇ مۇئمىن ئەمەس ، ئۇلار : ئاللاھ ھەققىدە ، ئۇنىڭ پەرىشتىلىرى ، كىتاپلىرى ، ئەلچىلىرى ، كىيىنكى كۈن ھەمدە تەقدىر ھەققىدە ، ئۇنىڭ ياخشىسى ۋە يامىنى ھەر ئىككىلىسىنىڭ ئاللاھتىن بولىدىغانلىقى ھەققىدە ئىشىنىش ؛ پەرىشتىلەر بولسا بىزنىڭ ئەقلىمىز يەتمەيدىغان كۆرۈنمەس(غەيب) دۇنيانىڭ بىرى . ئاللاھ بىزگە ئۇلار ھەققىدە ئۆز كىتابىدا ۋە ئەلچىسى مۇھەممەدنىڭ(ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۇنىڭغا بولسۇن) تىلى بىلەن نۇرغۇن خەۋەرلەرنى بەردى . تۆۋەندە پەرىشتىلەر ھەققىدە كەلگەن ئىشەنچلىك ، توغرا خەۋەرلەرنى بايان قىلىپ ئۆتىمىز ، ئى سۇئال سورىغۇچى قىز! ، ئۈمىدىكى ، سىز بۇ ئارقىلىق ياراتقۇچى ئاللاھنىڭ كاتتىلىقىنى ۋە پەرىشتىلەر ھەققىدە خەۋەرلەرنى ئىلىپ كەلگەن بۇ دىننىڭ كاتتىلىقىنى تونۇپ يەتكەيسىز :

ئۇلار نىمىدىن يارىتىلغان ؟

ئائىشە ئانىمىز دىگەندەك ئۇلار نۇردىن يارىتىلغان ، ئۇ دىدىكى ، پەيغەمبەر (ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۇنىڭغا بولسۇن) مۇنداق دىگەن : **پەرىشتىلەر نۇردىن يارىتىلغان ، جىنلار ئوتنىڭ يالقۇنىدىن يارىتىلغان ، ئادەم سىلەرگە بايان قىلىپ بەرگەن نەرسىدىن يارىتىلغان .** [مۇسلىم نەقىل قىلغان ، 2996]

قاچان يارىتىلغان ؟

بىز ئۇلارنىڭ قاچان يارىتىلغانلىقىنى كونكرىت بىلمەيمىز ، چۈنكى ئۇ ھەقتە بايان يوق . بىراق ئۇلارنىڭ ئىنسانلاردىن بۇرۇن يارىتىلغانلىقى ئىنىق ، چۈنكى قۇرئان دەيدۇ : « ظأ ز و ا ق ت ع د ا ص ت ر و ء د ع ض ا ر ع ث ص ت ر ع ش ت ل ع ر ض ء : م ت ن ي ت ر ي ز ع د ء خ ء ل ع ص ء (يەنە خۇردىنباشار) يارعتعمتن دئع . » [بەقەرە(ئىنەك) : 30]

ئاللاھنىڭ ئۇلارغا ئىنسان ياراتماقچى ئىكەنلىكىنى ئېيتىشى ئۇلارنىڭ ئاللاھ بۇرۇن مەۋجۇتلىقىنى كۆرسىتىدۇ . يارىتىلىشتىكى چوڭلۇق :

10 / 2

10 / 3

مۇسلىم نەقىل قىلغان ، 2842]

ئۇلارنىڭ ئىسىملىرى :

پەرىشتىلەرنىڭ ئىسىملىرى بار ، لىكىن بىز ئۇلارنىڭ پەقەت ئازغىنىسىنىڭ ئىسمىنى بىلىمىز . قۇرئان ۋە ھەدىس تېكىستلىرىدە ئىسمى تىلغا ئېلىنغانلىرىغا تەپسىلىي ئىشىنىش كىرەك ، ئۇنداق بولمىسا پەرىشتىلەرگە ئومۇمىي ئىشىنىش دائىرىسىدە ئىشىنىش كىرەك ؛ بىز بىلىدىغان پەرىشتىلەرنىڭ ئىسىملىرىدىن :

1-، 2- جەبرائىل ۋە مىكائىل :

. ظىئىتقەنكە، جەبرعظعلغا دىشمەن بولغان ظادەم (اللە غا دىشمەندۇر)، حىنكە (ظىئىتقەنكە جەبرعظعل) اللە نەت ظەمرع بىلەن ظازەدەن ظلەضرعكەن (ظىئىتقەنكە ساماۋع كەتابلارنى) تەستەق قەلغذەن، توغرا يول كارسەتكەن، مامعەلرەضە بىشارەت بەرضىحە قذرظاننە سئەت قەلبەئىضە نازەل قەلدە كەمكە اللە نە، اللە نەت صەرعشتەلەرەن، صەيغەمبەرلەرەن، جەبرعظعلنە، مەكاظەلنە دىشمەن تەتەدەكەن (اللە نە دىشمەن تەتەن بولەدۇ)، شەبەعەزكە اللە كاصەرلارەن دىشمەن تەتەدۇ [بەقەرە (ئىنەك) : 97-98]

3- ئىسرافىل :

ئەبۇ سەلەمە بىن ئابدۇرراھمان بىن ئەۋف نەقىل قىلىپ مۇنداق دىگەن : " مەن مۇئەممىنلەرنىڭ ئانىسى ئائىشەدىن ئاللاھنىڭ يەيغەمبىرى (ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۇنىڭغا بولسۇن) كېچىدە نامازغا تۇرغاندا نامىزنى نىمە بىلەن باشلايدىغانلىقىنى سورىدىم . ئۇ : " ئۇ كېچىدە نامازغا تۇرغاندا نامىزنى مۇنۇ سۆزلەر بىلەن باشلايتتى : ئى ئاللاھ ، جەبرائىل ، مىكائىل ۋە ئىسرافىلنىڭ پەرۋەردىگارى ، ئاسمان ۋە زېمىننىڭ ياراتقۇچىسى ، كۆرۈنىدىغان ۋە كۆرۈنمەس نەرسىلەرنى بىلگۈچى ، بەندىلىرىنى ئىختىلاپ قىلىشقان نەرسىلەرگە ھۆكۈم چىقىرىسەن . ئىختىلاپ قىلىنغان نەرسىلەر ھەققىدە مەن توغرىغا يەتەكلىگەن . سەن خالىغان كىشىنى توغرىغا يەتەكلىەيسەن . " دىدى . [مۇسلىم نەقىل قىلغان ، 270]

4- مالىك :

ئۇ بولسا دوزاخ قاراۋۇلى . ئاللاھ مۇنداق دىگەن : ھەمدە ئۇلار : "ئى مالىك ، پەرۋەردىگارىڭ بىزگە ئۆلۈمنى ھۆكۈم قىلسۇن . " دەپ توۋلايدۇ . [زۇھرۇف (ئالتۇن بىزەكلەر) : 77]

5-، 6- مۇنكەر ۋە نەكىر :

ئەبۇ ھۇرەيرىدىن نەقىل قىلىندىكى ، ئاللاھ ئەلچىسى مۇنداق دىگەن : مىيىت دەپنە قىلىنغاندا ياكى سىلەرنىڭ بىرىڭلار دەپنە قىلىنغاندا ، ئۇنىڭ قېشىغا كۆك-قارا ئىككى پەرىشتە كىلىدۇ . ئۇلارنىڭ بىرى مۇنكەر ، يەنە بىرى نەكىر دىيىلىدۇ . ئۇلار ئۇنىڭدىن : " سەن بۇ كىشى ھەققىدە نىمە دەيتتىڭ ؟ " دەيدۇ . ئۇ نىمىگە كۆنگەن بولسا شۇنى دەيدۇ : " ئۇ بولسا ئاللاھنىڭ بەندىسى ۋە ئەلچىسى ، گۇۋاھلىق بىرىمەنكى ، بىر ئاللاھتىن باشقا ئىلاھ يوق ، مۇھەممەد ئاللاھنىڭ بەندىسى ۋە ئەلچىسى . " ئۇلار : " بىز سىنىڭ مۇشۇنداق دەيدىغىنىڭنى بىلەتتۇق . " دەيدۇ . ئاندىن ئۇنىڭ قەبرىسى يەتمىشتە يەتمىش گەز كىڭەيتىلىپ بىرىلىدۇ . ئاندىن

ئۇنىڭغا قەبرىسى يورۇتۇلۇپ بىرىلىدۇ . ئاندىن ئۇلار ئۇنىڭغا : " ئۇخلىغىن! " دەيدۇ . ئۇ : " ئائىلەمگە قايتىپ ئۇلارغا دەيمەن . " دەيدۇ . ئۇلار ئۇنىڭغا : " سەن خۇددى يىڭىدىن تويى بولغان يىڭىتنىڭ ئۇخلىغىنىغا ئوخشاش ئاللاھ ئۇنى شۇ ياتقۇسىدىن قوپۇرغىچە ئۆزىنىڭ ئەڭ ياخشى كۆرىدىغان ئادىمىدىن باشقا بىرى ئويغاتمايدىغان ئۇيقىدا ئۇخلىغىن . " دەيدۇ . ئەگەر ئۇ مۇناپىق بولسا : " كىشىلەرنىڭ دىگىنىنى ئاڭلىدىم-دە مەنمۇ ئۇلارغا ئوخشاش دىدىم ، بىلمەيمەن . " دەيدۇ . ئۇلار : " بىز سىنىڭ مۇشۇنداق دەيدىغىنىڭنى بىلەتتۇق . " دەيدۇ . ئاندىن زىمىنىغا : " ئۇنى سىق ! " دىيلىدۇ-دە ئۇ سىقىلىپ قوۋۇرغىلىرى بىر-بىرىگە كىرىشىپ كىتىدۇ . ھەمدە ئۇ تاكى ئاللاھ ئۇنى ئورنىدىن قوپۇرغىچە ئازاپلىنىۋېرىدۇ . [تىرمىزىي نەقىل قىلغان ، 1071 . ھەمدە ئەبۇ ئەيسا : بۇ غەرىب ، ياخشى ھەدىس ، دىگەن . ھەمدە سەھىيە جامىئىيە دا ياخشى دەپ تۈرگە ئايرىلغان ، 724 .]

7-، 8- ھارۇت ۋە مارۇت :

ئاللاھ دەيدۇ : **بابىلىكى ئىككى پەرىشتە ھارۇت ۋە مارۇتقا چۈشۈرۈلگەن نەرسە**
[بەقەرە (ئىنەك) : 102]

ۋە باشقىلار ، پەرۋەردىگارنىڭ قوشۇنىنى پەقەت ئۇ ئۆزى بىلىدۇ . بۇ پەقەت ئىنسانلار ئۈچۈن ۋەز-نەسىھەتتۇر .
ئۇلارنىڭ كۈچ-قۇۋۋىتى

پەرىشتىلەر ئاللاھ تەرىپىدىن بىرىلگەن زور كۈچ-قۇۋۋەتلەرگە ئىگە . ئۇلاردىن :
ئۇلارنىڭ ھەر خىل ئۆزگىرىلىشى :

ئاللاھ پەرىشتىلەرگە ئۆز قىياپىتىدىن باشقا قىياپەتلەرگە ئۆزگىرىلىش ئىقتىدارىنى بەرگەن بولۇپ ، ئاللاھ جەبرائىلنى ئىنسان قىياپىتىدە مەريەمنىڭ قېشىغا ئەۋەتكەن . ئۇ مۇنداق دەيدۇ : **ئۇنىڭغا بىز روھىمىزنى (جەبرائىلنى) ئەۋەتتۇق . ئۇ مەريەمگە بىجىرىم ئادەم قىياپىتىدە كۆرۈندى .** [مەريەم : 17]

ۋە پەرىشتىلەر ئىبراھىمنىڭ قېشىغا ئادەم قىياپىتىدە كەلگەن ، ھەمدە ئۇلار ئۆزلىرىنىڭ پەرىشتە ئىكەنلىكىنى بىلدۈرمىگۈچە ئۇلارنى تونۇمىغان . ۋە شۇنىڭدەك ، پەرىشتىلەر لۇتنىڭ قېشىغا چىرايلىق يىگىتلەرنىڭ قىياپىتىدە كەلگەن . جەبرائىل پەيغەمبەرنىڭ (ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۇنىڭغا بولسۇن) قېشىغا بىر نەچچە قىياپەتتە كەلگەن بولۇپ بەزىدە كىلىشكەن ساھابە دەپپە كەلىپىنىڭ قىياپىتىدە كەلسە ، بەزىدە كۆچمەن ئەرەپ قىياپىتىدە كەلگەن . ھەمدە ساھابىلەر ئۇنىڭ ئىنسان قىياپىتىنى كۆرگەن . **ئىككى سەھىيە** تە كەلدىكى ، ئۇمەر بىن خەتتاب مۇنداق دىگەن : " بىر كۈنى بىز پەيغەمبەرنىڭ (ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۇنىڭغا بولسۇن) قېشىدا ئىدۇق ، ئالدىمىزدا بىر ئاپئاق كىيىملىك ، قاپقارا چاچلىق بىر ئادەم پەيدا بولدى . ئۇنىڭدا ھىچبىر سەپەرنىڭ ئالامىتى يوق ئىدى ھەمدە ئۇنى ھىچكىم تونۇمايتتى . ئۇ كىلىپ پەيغەمبەرنىڭ ئالدىدا ئولتۇردى . ئىككى تىزىنى ئۇنىڭ ئىككى تىزىغا چاپلىدى ، ئىككى قولىنى ئۇنىڭ ئىككى يوتىسىغا قويدى . ھەمدە ئۇ : " ئى مۇھەممەد ، ماڭا ئىسلام توغرىسىدا سۆزلەپ بەرگىن . . . . " دىدى . " [مۇسلىم نەقىل قىلغان ، 8]

ۋە باشقا نۇرغۇنلىغان ھەدىسلەر پەرىشتىلەرنىڭ ئىنسان قىياپىتىگە كىرەلەيدىغانلىقىنى كۆرسىتىدۇ . مەسلەن ، يۈز ئادەم قاتلى

ھەدىسىگە ئوخشاش ، ئۇنىڭدا : **ئۇلارغا پەرىشتە ئىنسان قىياپىتىدە كەلدى .** دەپ بار . ۋە قارغۇ ، تاز ۋە بەرەس ھەدىسى .
ئۇلارنىڭ سۈرئىتى :

بۈگۈنكى كۈندە ئىنسانلارغا مەلۇم بولغان ئەڭ تىز سۈرئەت بولسا نۇرنىڭ سۈرئىتى . پەرىشتىلەرنىڭ سۈرئىتى بۇ سۈرئەتتىن
كۆپ ئۈستۈن تۇرىدۇ . سۇئال سورىغۇچى پەيغەمبەردىن سۇئال سوراشنى ئاخىرلاشتۇرماي تۇرۇپلا ، جەبرائىل ئاللاھتىن
جاۋاپنى ئەكىلىپ بولاتتى .

ئۇلارنىڭ ۋەزىپىلىرى :

پەرىشتىلەرنىڭ ئىچىدە ئاللاھتىن ئۇنىڭ ئەلچىلىرىگە ۋەھىي يەتكۈزۈشكە مەسئۇللىرى بار . ۋە ئۇ بولسا ئىشەنچلىك روھ
جەبرائىل (ئۇنىڭغا ئامانلىق بولسۇن) . ئاللاھ مۇنداق دىگەن : **كىمكى جەبرائىلغا دۈشمەنلىك قىلسا ، چۈنكى ئۇ قەلبىگە**
ئۇنى(ۋەھىينى) ئېلىپ چۈشتى . [بەقەرە (ئىنەك) : 97]

ئىشەنچلىك روھ سىنىڭ ئاگاھلاندۇرغۇچىلاردىن بولۇشۇڭ ئۈچۈن قەلبىڭگە ئۇنى چۈشۈردى . [شۇئەرا (شائىرلار) : 193-
194]

ئۇلاردىن يامغۇرغا ۋە ئۇنى ئاللاھ خالىغان تەرەپكە باشلاشقا مەسئۇللىرى بار . ۋە ئۇ بولسا مىكائىل (ئۇنىڭغا ئامانلىق
بولسۇن) دۇر . ئۇنىڭ ياردەمچىلىرى بولۇپ ئاللاھنىڭ بۇيرۇقى بىلەن ئۇ ئۇلارغا نىمە دېسە شۇنى قىلىدۇ . شاماللارنى ۋە
بۇلۇتلارنى ئاللاھنىڭ خالىغىنىدەك باشقۇرىدۇ .

ئۇلاردىن سۇر(كاناي) چىلىشقا مەسئۇللىرى بار ، قىيامەت قايم بولغاندا ئۇنى ئىسرافىل چالىدۇ .

ئۇلاردىن جانلارنى ئېلىشقا مەسئۇللىرى بار . ۋە ئۇ بولسا ئۇلۇم پەرىشتىسى ۋە ئۇنىڭ ياردەمچىلىرى . ئاللاھ مۇنداق دىگەن :
ئېيتقىنكى ، جىننىڭلارنى سىلەرگە مەسئۇل قىلىنغان ئۇلۇم پەرىشتىسى ئالىدۇ . ئاندىن پەرۋەردىگارنىڭ دەرگاھىغا
قايتۇرلىسىلەر . [سەجەدە : 11] سەھىيە ھەدىستە ئۇنىڭ ئىسمىنىڭ ئەزرائىل ئىكەنلىكى ئىسپاتلانمىغان .

ئۇلاردىن بەندىنى ھايات داۋامىدا ئۆيىدە ، سەپەردە ، ئۇخلىغاندا ۋە ئويغاق ھالەتتە ۋە ھەممە ھالەتلىرىدە قوغداشقا مەسئۇللىرى
بار . ئۇلار بولسا ئاللاھ ئۇلار ھەققىدە ئېيتقان **نۆۋەتچى پەرىشتىلەر** : « سەلتەرىت طەجەئەلاردىن يوشۇرۇن سەز

قەلغان ، خاشكارا سەز قەلغان ، كئەسە يوشۇرۇنغان ، كىندىز خاشكارا يىرىشەنلەرنى ھەممەسە (اللە طەجەن طەيتقاندا)

طوخشاشتىز (يەنە اللە ھەممەن بىلەن تىزىد) 10. ھەربەر خادەمەن طالدە - كەينەدە اللە نەن طەمرە بويەنە طذەن

قوغدايدىغان نأۋەتەن صەرتەشتەلەر بار. ھەر قانداق بىر قەۋم طازەنەن طەھۋالەن طازەرتەمىضە (يەنە اللە نەن

بەرتەن نەمەتلەرىدە تىزىكۇرلۇق قەلەس ضىناھلارغا حەممەسە (اللە طذالەرنەن طەھۋالەن طازەرتەمىد) (يەنە اللە

طذالارغا بەرتەن نەمەت ، خاتەرچەملەك ۋە طەزەرتە - ھەرمەتەن طەلەس تاشلەمايدىز) ، اللە بەرەر قەۋمەن ھالەك

قەلماقەن (ياقە طازابىلەماقەن) بولسا ، طذەنەن قارشە تىزىغەن بولمايدىز ، طذالارغا طازابەن دەصطە قەلەدەغان اللە دىن باشقا

طەمىد بولمايدىز . » [رەئىد : 10-11]

ئەۋەتسۇ . [ئەنئام (چاھارپايىلار) : 61]

يُنْزَعُصْ تَذْرَعْدُ .

[زُوْخْرُوْف (ئالتۇن بىزەكلەر): 80]

كأزعتعص تذرعدز .

[قاف : 17-18]

[11-10

ئۇنىڭدىن: "سەن بۇ كىشى ھەققىدە نىمە دەيتتىڭ؟" دەيدۇ. (بۇ ھەدىس بايام تولۇق بايان قىلىندى.)

تۇلارنىڭ بەزىلىرى جەننەت قاراقۇلىلىرى . ئاللاھ مۇنداق دىگەن : « سىرۋەردىن ئىبارەت قەۋادىرلار قىلغانلار جەننەتتە

توص۔ توص بولغان ھالدا ماڻھو زلعدى، ھالبىكى، ظىلار جەننەتكە يىتتەس كەلۈشۈن ھاغدا ظىنەت دەرىۋازىلەر

ظئحعاص بولغان بولعدذ، جةننةت قاراؤؤللورى ظذلارغا: سعةرصة ظامانلحق بولسذن، سعةقر (ضذناها لارنعت

كوعرلوعرعدعن) صاك بولدذئالار، جةئنةئكة كوعرئالار، (ظئذئعئذا) مةئضي قئلئعئالار دةئدز . »

[زۇمەر (ئادەم توپى): 73]

بارلعه قعدعن طاضاهالاندزعدغان صةيغه مبءرلةر كة لمعضة نمذ؟ دءيدز. طذلار: شذنداق (صةيغه مبءرلةر كة لضعن، بعزنع

ظاھىيەلەندۈرگەن)، لىكىن ظازاپقا دىھار بولۇش ھەككىم (كەزىرە ۋە قەلەمىشلىرىنى تەسۋىيەلەيدىغان) كەسەرلەرگە تەسۋىيەلەشكە بولىدۇ دەيدۇ . » [زۇمەر(ئادەم توپى) : 71]

ئۇ ئۆزىنىڭ سورۇنداشلىرىنى چاقىرىش . بىز زەھەبىيەلەرنى(ئازاپ پەرىشتىلىرىنى) چاقىرىمىز . [ئەلەق (لەختە قان) : 17-18]

. سەقەرەنە ئىمەلەككەن قانداق بىلەلەيسەن؟[27] ظۇ ھەق نەرسەنە قالدۇرمايدۇ، قويمىدۇ (بەلكە كەيدىرىش تاشلايدۇ)[28] . ظۇ (ھۆلەككەن) ظەنسانلارنە (كەزەلەرىنى يەق مەسەلەردەن) كەرىنىش تەزەدۇ[29] . ظۇنەغا 19 سەرىشە مەظەككەلدۇر[30] . بەز دوزاخ مەظەككەللەرنە سەقەرەنە قەلەدۇ، بەز ظۇلارنە سەنە بىلەن سەقەرەنە كەسەرلەرنە سەنەدۇ، تەك ظەلەك كەتاب (ظەزەلەرنە سەمەق كەتابلەردەك بە سەنە كەرىش قەزەنەنە ھەق ظەكەنەلەرىنى) ظەمان ظەتقەي، مەمەلەرنە (سەيغەمبەر ظەلەلەيھەسسالەمەنە بەرىشەن خەۋەرىنى ظەشەنەلەككەلەردەن ۋە ظەلەك كەتابنە قەزەنەنە تەۋرەت، ظەنەلەككە خەۋەرىنى ظەنەنە ظەكەنەلەرنە ظەتەرىشەنەنە ظەمانەنە قەلەنەلەرنە (ظەمانەنە كەتەيىشەنە . . .

[مۇدەسسەر) كەيىمگە چۈمكىلىۋالغۇچى): 27-30]

» ظۇلار (يەنە كەزەلەر): ظە مەلەك! سەۋەردەلەرنە بەرىشەنە ظەلە ھەككىم قەلەنە دەس توۋلايدۇ. مەلەك: سەلەر ظازەبەت ھوقۇم قەلەلەر دەيدۇ . »

[زۇخۇف) ئالتۇن بەزەكلەر) : 77]

ۋە ئۇلارنىڭ بەزىلىرى بالايەتقۇدىكى مەنەگە مەسئۇل . ئىبۇ مەسئۇلنىڭ ھەدىسىدە كەلگەندەك ، ئۇ مۇنداق دىگەن : " راستەنەلەك ئىسپاتلانغان ئاللاھ ئەلچىسى (ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۇنىڭغا بولسۇن) بەزگە مۇنداق سۆزلەپ بەردى : سەلەرنىڭ ھەربىرىڭلارنىڭ يارىتىلىش يولى – ئۇ مەنى سۇيۇقلىقى ھالەتتە ئانىسىنىڭ بالايەتقۇسىدا 40كۈن يىغىلىپ تۇرىدۇ . ئاندىن يەنە ئوخشاش مۇددەتتە ئۇيۇل قان ھالەتتە تۇرىدۇ . ئاندىن يەنە ئوخشاش مۇددەتتە بىر پارچە گۆش ھالەتتە تۇرىدۇ . ئاندىن بىر پەرىشتە ئەۋەتىلىدۇ . ئۇ (ھەمىلگە) رەھنى پۈتۈلەيدۇ ۋە تۆت بۇيرۇققا مەسئۇل بولىدۇ : ئۇنىڭ رەزىقىنى ، ئۆمرىنى ، ئىش-ئەمىلىنى ۋە ئۇنىڭ بەختلىك ياكى بەختسىز بولىدىغانلىقىنى پۈتۈش . ئۇنىڭدىن بۆلەك ئىلاھ يوق ئاللاھ بىلەن قەسەمكى ، سەلەرنىڭ بىرىڭلار جەننەت ئەھلىنىڭ ئىش-ئەمىلىنى قىلىدۇ . تەكى ئۇنىڭغا كەرىشكە بىر گەز قالغاندا ، ئۇنىڭغا پۈتۈلگەن نەرسە غەلىپ كەلىپ ، دوزاخ ئەھلىنىڭ ئىش-ئەمىلىنى قىلىدۇ-دە ، ئۇ دوزاخقا كىرىدۇ . ھەمدە سەلەرنىڭ بىرىڭلار دوزاخ ئەھلىنىڭ ئىش-ئەمىلىنى قىلىدۇ . تەكى ئۇنىڭغا كەرىشكە بىر گەز قالغاندا ، ئۇنىڭغا پۈتۈلگەن نەرسە غەلىپ كەلىپ ، جەننەت ئەھلىنىڭ ئىش-ئەمىلىنى قىلىدۇ-دە ، ئۇ جەننەتكە كىرىدۇ . [بۇخارىي (3208)، مۇسلىم(2643) نەقىل قىلغان]

ئۇلارنىڭ بەزىلىرى ئەرەبى كۆتۈرگۈچىلەر . ئاللاھ ئۇلار ھەققىدە مۇنداق دىگەن : « ظەرىشەنە كەتەرىش تەزەنە ۋە ظەرىشەنە ھەرەسەدەك سەرىشەلەر سەۋەردەلەرگە تەسەبە ظەتەدۇ، ھەمدە ظەتەدۇ، ظۇنەغا ظەمان ظەتەدۇ، مەمەلەرىنى

مەغسەرەت تەلەپىدۇ. (خۇلار خۇئىتەندۇ) **صەۋرەدەۋارەمىز! سۇئەت رەھمەتەت ۋە خەلمەت ھەممە نەرسەنە خاز** **خەلمەتەت خالەندۇ، تەۋبە قەلغانلارغا ۋە سۇئەت يولۇغا خەلمەتەت رەھمەت مەغسەرەت قەلغەن، خۇلار نە دوزاخ خازابەندەن ساقەلغەن .**

[غافىر(كەچۈرگۈچى) : 7]

ئۇلارنىڭ بەزىلىرى زىكرى (ئاللاھنى ئەسلەش) سورۇنلىرىنى ئىزدەپ ، زىمىندا ساياھەت قىلغۇچىلار . ئەبۇ ھۇرەيرىدىن نەقىل قىلىندىكى ، ئاللاھ ئەلچىسى (ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۇنىڭغا بولسۇن) مۇنداق دىگەن : « ئاللاھنىڭ پەرىشتىلىرى بار . ئۇلار زىكرى ئەھلىنى ئىزدەپ ، يوللارنى ئايلىنىپ يۈرىدۇ . ئۇلار ئاللاھنى تىلغا ئىلىۋاتقان كىشىلەرنى تاپقاندا ، ئۇلار باشقىلىرىنى چاقىرىپ : " سىلەر ئىچىرقاپ كەتكەن نەرسەڭلەرگە كىلىڭلار ! " دەيدۇ . ھەمدە ئۇلار قاناتلىرىنى دۇنيا ئاسمىنىغا كەلگەن ھالدا ئۇلارنى ئورۇنلايدۇ . پەرۋەردىگارى ئۇلاردىن ياخشىراق بىلىدىغان تۇرۇپ ، ئۇلاردىن سورايدۇ : **بەندىلىرىم نىمە دەۋاتىدۇ ؟ ئۇلار** : " ئۇلار سىنى (شىرىك ، ئەيىبتىن) پاك دەۋاتىدۇ ، سىنى ئۇلۇغلاۋاتىدۇ ، سىنى مەدھىيلەۋاتىدۇ ھەمدە سىنى مۇقەددەس دەۋاتىدۇ . ئۇ : **ئۇلار مىنى كۆرۈپ باققانمۇ ؟** دەپ سورايدۇ . ئۇلار : " ياق ! ، ئاللاھ بىلەن قەسەمكى ، ئۇلار سىنى كۆرۈپ باقمىغان . " دەيدۇ . ئۇ : **ئەگەر ئۇلار مىنى كۆرگەن بولسا قانداق بولاتتى ؟** دەپ سورايدۇ . ئۇلار : " ئۇلار سىنى كۆرگەن بولسا ، ئىبادەت قىلىشتا ، ۋە سىنى مەدھىيلەشتە تىخىمۇ قىزغىن ۋە قاتتىق بولغان بولاتتى . " دەيدۇ . ئۇ : **ئۇلار مىنىڭدىن نىمىنى سوراۋاتىدۇ ؟** دەيدۇ . ئۇلار : " ئۇلار سىنىڭدىن جەننەتنى سوراۋاتىدۇ . " دەيدۇ . ئۇ : **ئۇلار ئۇنى كۆرگەنمۇ ؟** دەيدۇ . ئۇلار : " ياق ! ، ئاللاھ بىلەن قەسەمكى ، ئى پەرۋەردىگار ، ئۇلار ئۇنى كۆرمىگەن . " دەيدۇ . ئۇ : **ئەگەر ئۇلار ئۇنى كۆرگەن بولسا قانداق بولاتتى .** دەيدۇ . ئۇلار : " ئەگەر ئۇلار ئۇنى كۆرمىگەن بولسا ، ئۇنى تىخىمۇ قاتتىق تەلەپ قىلاتتى ۋە ئۇنىڭغا تولىمۇ قىزىققان بولاتتى . " دەيدۇ . ئۇ : **ئۇلار نىمىدىن پاناھلىق تىلەۋاتىدۇ ؟** دەيدۇ . ئۇلار : " دوزاختىن . " دەيدۇ . ئۇ : **ئۇلار ئۇنى كۆرگەنمۇ ؟** دەيدۇ . ئۇلار : " ياق ! ، ئاللاھ بىلەن قەسەمكى ، ئى پەرۋەردىگار ، ئۇلار ئۇنى كۆرمىگەن . " دەيدۇ . ئۇ : **ئەگەر ئۇلار ئۇنى كۆرگەن بولسا قانداق بولاتتى .** دەيدۇ . ئۇلار : " ئەگەر ئۇلار ئۇنى كۆرگەن بولسا ، ئۇنىڭدىن قاتتىق قاقچان ، ۋە ئۇنىڭدىن قاتتىق قورققان بولاتتى . " دەيدۇ . ئۇ : **مىنىڭ گۇۋاھچىلىرىم بولۇڭلاركى ، مەن ئۇلارنى كەچۈرۋەتتىم .** پەرىشتىلەرنىڭ بىرى : " پالانى كىشى ئەمەلىيەتتە ئۇلارنىڭ ئارىسىدا ئەمەس ئىدى . ئۇ بۇ سورۇنغا باشقا سەۋەپلەر بىلەن كىلىپ قالغان . " دەيدۇ . ئۇ : **ئۇلار بولسا سورۇندا . ئۇلارنىڭ ھىچقايسىسى چىقىرۋىتىلمەيدۇ .** دەيدۇ . » [بۇخارىي نەقىل قىلغان ، 6408]

ئۇلارنىڭ بەزىلىرى تاغلارغا مەسئۇل . ئائىشەدىن نەقىل قىلىندىكى ، ئۇ پەيغەمبەرگە (ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۇنىڭغا بولسۇن) : " سىزنىڭ بىشىڭىزغا ئۇھۇد كۈندىنمۇ ئىغىراق بىر كۈن كەلگەنمۇ ؟ " دىدى . ئۇ : « مەن خەلقىڭنىڭ قولىدا ئازاپ تارتىتىم . مەن تارتىتقان ئەڭ ئىغىر ئازاپ بولسا ئەقەبە كۈنىدىكى ئۇچرىغان ئازاپ . ئۇ چاغدا مەن ئىبنۇ ئابدۇ يالەيل بىن ئابدۇ كۇلالنى ئىسلامغا دەۋەت قىلىشقا باردىم . ئۇ مەن كۈتكەن نەرسىگە ئاۋاز قوشمىدى . شۇنىڭ بىلەن مەن قايتۇرغان ، ۋە

ئۆزۈمنىڭ قەيەرگە كىتىۋاتقانلىقىمنى بىلمىگەن ھالدا ئايرىلدىم . مەن تاكى قەرنىس سەئالىبتا ئىكەنلىكىمنى بىلگۈچە ئەسلىگە كىلەلمىدىم . مەن بىشىمنى كۆتۈرسەم ، بىر بۇلۇت ماڭا سايە تاشلاپ تۇرۇپتۇ - دە قارىسام ، ئۇنىڭدا جەبرائىل تۇرۇپتۇ . شۇنىڭ بىلەن ئۇ مېنى چاقىردى ۋە : " ئاللاھ خەلقىڭنىڭ نىمە دىگەنلىكىنى ، ۋە ئۇلارنىڭ ساڭا قانداق جاۋاب بەرگەنلىكىنى ئاڭلىدى . ھەمدە ئۇ تاغلار پەرىشتىسىنى ئەۋەتتى . شۇڭا سەن ئۇلارغا قارىتا نىمە قىلىشنى خالىساڭ ، ئۇنىڭغا دىسەڭ بولىدۇ . " دىدى . تاغلار پەرىشتىسى مېنى چاقىردى ۋە سالام قىلدى . ئاندىن : " ئى مۇھەممەد ، مېنى نىمە قىلدۇرۇشنى خالىساڭ ، ماڭا دىگىن . ئەگەر سەن خالىساڭ ، ئۇلارنى ئىككى تاغ ئارىسىغا ئېلىپ مېجىۋىتىمەن . " دىدى . پەيغەمبەر (ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۇنىڭغا بولسۇن) مۇنداق دىدى: **مېنىڭ بارلىق ئۈمۈدۈم شۇكى ، ئاللاھ ئۇلارنىڭ پۇشتىدىن ئاللاھقىلا ئىبادەت قىلىدىغان ، ئۇنىڭغا ھېچنىمىنى شىرىك قىلمايدىغان كىشىلەرنى چىقارغاي .** [بۇخارىي نەقىل قىلغان ، 3231]

ئۇلارنىڭ بەزىلىرى **دائىملىق زىيارەت قىلىنىدىغان ئۆي** بەيتۇل مەئبۇرىنىڭ زىيارەتچىلىرى . پەيغەمبەر (ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۇنىڭغا بولسۇن) ئۇزۇن ئىسراۋە مەنبەراج ھەدىسىدە دىگەندەك : **شۇنىڭ بىلەن بەيتۇل مەئبۇرىغا ئېلىپ چىقىلدىم - دە ، جەبرائىلدىن سورۇدۇم ، ئۇ : " بۇ بەيتۇل مەئبۇر بولۇپ ، ئۇنىڭغا ھەر كۈنى 70 مىڭ پەرىشتە زىيارەت قىلىپ قايتىدۇ . ئۇلار بىر چىقسا ، قايتا كىرمەيدۇ . ئاندىن يەنە باشقا بىر گۇرۇپپا پەرىشتە كىلىدۇ .**

ئۇلارنىڭ بەزىلىرى سەپ بولۇپ تۇرىدىغان پەرىشتىلەر بولۇپ ، ئۇلار ھەرگىز چارچاپ قالمايدۇ ، ئۆرە تۇرغانلىرى ئولتۇرمايدۇ ، تازىم ۋە سەجدە قىلىپ تۇرغانلار بىشىنى كۆتۈرمەيدۇ . ئەبۇ زەردىن نەقىل قىلىندىكى ، پەيغەمبەر (ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۇنىڭغا بولسۇن) مۇنداق دىگەن : **مەن سىلەر كۆرمىگەن نەرسىنى كۆرمىمەن ، سىلەر ئاڭلىمايدىغان نەرسىنى ئاڭلىمەن . ئاسمان ئاھ ئۇرغاندەك ئاۋاز چىقىرىدۇ . ئۇنىڭ شۇنداق ھەققى بار (ياكى ھەيران قالارلىق ئەمەس) . چۈنكى ، ئۇنىڭدا ھەر تۆت بارماق ئارلىقتا بىر پەرىشتە بار بولۇپ ، ئۇلار ئۇلار پىشانىسىنى قويۇپ سەجدە قىلغان ھالەتتە تۇرىدۇ . ئاللاھ بىلەن قەسەمكى ، ئەگەر سىلەر مەن بىلگەننى بىلگەن بولساڭلار ، ئەلۋەتتە ئاز كۈلەتتىڭلار ، كۆپ يىغلايتتىڭلار . ھەمدە ئاياللىرىڭلار بىلەن كۆرىپلەردە ئاز ھوزۇرلىناتتىڭلار ۋە ئاللاھقا يىلىنغان ھالدا كۈچىغا چىقاتتىڭلار .** [سۇنەن تىرمىزىي ، 2312]

بۇ ، ئاللاھنىڭ ئىسىل پەرىشتىلىرى ھەققىدىكى ئىسلام تەلىماتىنىڭ خۇلاسىسى .

ئاللاھتىن بىزنى ئۇلار ھەققىدە ئىشىنىدىغان ، ئۇلارنى سۆيىدىغانلاردىن قىلىشنى سورايمىز . ھەمدە ئاللاھ پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەدنى تەرىپلىسۇن .